

JAARBOEK 2013



VOORWOORD

Beste lezer,

2013 was een warm jaar. We hebben nog nooit zoveel warme dagen achter elkaar gehad en het woord hittegolf viel meer dan eens. Waar we de warmte gemakkelijk terugzagen in de temperatuur, viel die in de samenleving soms ver te zoeken. Hoe vaak zou het woord recessie gevallen zijn? We gingen van een verzorgingsstaat naar een participatiesamenleving – van ‘we zorgen voor je’ naar ‘iedereen draagt bij’. De economie doet zijn best om vooruit te gaan, instituten zoals het CPB en CBS komen met afwisselend positieve dan wel negatieve toekomstvoorspellingen.

Ook de politiek wordt minder voorspelbaar. Het kabinet zoekt naarstig naar een weg om vanuit twee op spanning staande ideologieën het land te besturen. Want de roep om ‘één visie’ versterkt, terwijl het maar de vraag is of dat mogelijk is.

Kortom: het is er niet overzichtelijker op geworden. We zijn van een overzichtelijke werkelijkheid naar een minder voorspelbare realiteit gegaan, waarin de gewone methodes niet altijd meer werken. Tegelijkertijd verschillen we van mening ten aanzien van wat er zou moeten gebeuren. Hoe lossen we de economische vraagstukken duurzaam op? Hoe stuur je op ‘verantwoordelijkheid nemen’? Hoe zien organisaties van de toekomst eruit? Wat betekent dat voor de vormgeving van werkprocessen, leerprocessen, verandering en vernieuwing?

Met het K&S Jaarboek, dat nu voor u ligt, hoopten we een beetje orde in de chaos te scheppen. Het is een selectie uit al het materiaal dat door ons, adviseurs binnen Kessels & Smit, *The Learning Company*, is gepubliceerd via

vaktijdschriften, onze eigen website of andere digitale media. We schrijven graag over onze ervaringen, projecten, visie, drijfveren en initiatieven. Vanuit verschillende bronnen en op verschillende manieren: van blogs tot wetenschappelijke artikelen, van concrete methodes tot brede bespiegelingen, van afgebakende expertise tot maatschappelijke vraagstukken. En we fantaseerden over hoe een chronologische volgorde in deze publicaties u als lezer zou informeren over de belangrijkste ontwikkelingen in ons vak, ja misschien zelfs in onze maatschappij zoals hierboven beschreven.

Dat bleek niet zo te zijn.

Toen we de teksten bundelden, zagen we geen jaaroverzicht van de maatschappelijke ontwikkelingen. We zagen ook geen weergave van de focus in het vak. Sterker nog, we ontdekten vrijwel geen enkele logica in de combinatie van al deze teksten... En dat bracht ons op het idee van een ander ordeningsprincipe: niet via eenduidige categorieën, maar via meerduidige tags. Labels die iets zeggen over de inhoud, de vorm of de scope van het artikel. Het biedt u de gelegenheid om de volgorde van lezen zelf te bepalen, via uw affiniteit, de onderlinge verbanden, één inhoudelijk thema of chronologisch, de volgorde waarin ze staan afgedrukt.

Het K&S Jaarboek dat nu voor u ligt bevat dus een praktische samenvatting van de K&S publicaties van het jaar 2013. We geven daarmee een indruk van wat er zich heeft afgespeeld in ons vakgebied, bij de klanten en bij onszelf, als Learning Company. En onze ambitie is om u vanaf nu elkaar jaar zo'n verzameling als deze te presenteren.

Heel veel leesplezier en een goed 2014 gewenst!

Vriendelijke groet,
mede namens alle collega's van Kessels en Smit, *The Learning Company*

De redactie van het Jaarboek 2013

Marloes de Jong

Martijn van Ooijen

Hanneke Queens

Mariël Rondeel

Mara Spruyt

LEESWIJZER

Dit jaarboek is bedoeld om in te grasduinen. Lezen waar je op dat moment zin in hebt. Ben je gericht op zoek naar bijdragen, dan kunnen de tags je behulpzaam zijn. Met de tag geven we weer wat het inhoudelijk thema is van een bijdrage, of wat het type bijdrage is. In de inhoudsopgave kun je zien welke tag(s) bij elke bijdrage horen.

Talent en AI	Leren en werken vanuit het talentperspectief; waarderend onderzoeken
Praktijk	Beschrijvingen van K&S projecten en initiatieven
De maatschappij	Leren rond maatschappelijke vraagstukken
Het ontwerp	Vormgeven van leerinterventies
Veranderen	Faciliteren van veranderingsprocessen
De interventie	Beschrijvingen van concrete leer- en veranderinterventies
Het gesprek	Interviews over het vak
Leren en persoonlijke ontwikkeling	Vergroten van persoonlijke effectiviteit
Leiderschap/ de leider	Verbinden en (ver)leiden

INHOUD

Afkicken van de veranderverslaving Conventionele organisatieverandering creëert resistente medewerkers
Marcel Kuhlmann

Appreciative Inquiry Veranderen met energie
Saskia Tjepkema en Joeri Kabalt

De driehoek in de praktijk
Marloes de Jong

De softe kant van harde veiligheid
Erik Deen

Doe mij maar klein
Maike Verstraete

Fluitend naar het werk! Hoe creëer je impact in een productieomgeving door de inzet van actieonderzoek
Lieve Scheepers en Suzanne Verdonschot

Geef mensen die iets willen, vertrouwen en de ruimte
Interview met Joseph Kessels
Mariël Rondeel en Christa Schenderling

Get Together to meet, build, create, innovate, learn
Aan de slag met maatschappelijke vragen
Joeri Kabalt en Annechien van Buurt

Innovation and sustainable development through entrepreneurship
Paul Keursten

Job crafting
Theo Visser

Leertrajecten ontwerpen voor vakmanschap en vernieuwing
Erik Deen en Mariël Rondeel

Leren in een praktijknetwerk
Reflectie op ervaringen in de gehandicaptenzorg
Barbara van der Steen en Aart Goedhart

6

12

20

26

28

30

40

48

52

64

66

78

Talent en AI Praktijk	De maatschappij Het ontwerp Veranderen	De interventie Het gesprek Leren en persoonlijke ontwikkeling Leiderschap
	✓	✓
✓		✓
		✓
	✓	✓
	✓	✓
✓	✓	
✓		
		✓
✓		✓
	✓	
	✓	✓
✓	✓	✓

Lerend evalueren 'The Review' bij Oxfam Novib
 Arjan de Hoog, Arne Gillert, Joeri Kabalt, Tjip de Jong, Nina
 Timmermans & Hanneke Queens

Listen to the radio!

A Series of Radio Shows as an Intervention to Connect
 Managers, Teachers, and Staff (...)
 Suzanne Verdonshot en Tjip de Jong

Ook de besten krijgen een burnout

Luk Dewulf

Plankzaken opgeruimd!

Een beweging van onderop
 Cees Sprenger

Pygmalion or Michelangelo?

Frauke Peter

Rouw is de prijs die we betalen voor hechting

In gesprek met Jakob van Wielink
 Ans Grotendorst

Spelen is het nieuwe leren

Arne Gillert

Talent en Resultaten Verbinden van
 competentie management en talentontwikkeling
 Luk Dewulf, Niel Van Meeuwen en Saskia Tjepkema

Tijdmachine De rol van tijd bij verandervraagstukken
 Martijn van Ooijen

Verlangen naar Leiderschap

Aart Goedhart

Werken met je talenten in een talentopstelling

Margriet Schut

Working with Pictures

Frauke Peter

		Talent en AI Praktijk	De maatschappij Het ontwerp Veranderen	De interventie Het gesprek Leren en persoonlijke ontwikkeling Leiderschap
90		✓	✓	
94				✓
108	✓			✓
111		✓	✓	
116	✓			✓
118			✓	✓
124			✓	✓
134	✓	✓		
142			✓	✓
146			✓	
148	✓	✓		✓
151			✓	✓

Kessels & Smit, *The Learning Company* is een hechte community van ruim 50 professionals met een passie voor leren en ontwikkeling. We streven naar oplossingen die bijdragen aan individuele groei, duurzame organisatie-ontwikkeling, kennisproductiviteit, leiderschap, vernieuwing en verandering.

We schrijven graag over onze ervaringen, projecten, visie, drijfveren en initiatieven. Vanuit verschillende bronnen en op verschillende manieren: van blogs tot wetenschappelijke artikelen, van concrete methodes tot brede bespiegelingen, van afgebakende expertise tot maatschappelijke vraagstukken.

Dit jaarboek bevat een selectie uit het materiaal dat door ons in 2013 is gepubliceerd via vaktijdschriften, onze eigen website of andere digitale media.

Veel leesplezier!

© Kessels & Smit Publishers 2013

www.kessels-smit.com

